

Wstęp

Uniwersytet Śląski powstał 8 czerwca 1968 roku jako dziewiąta tego typu uczelnia w Polsce i był pierwszym uniwersytetem, powołanym po dwudziestu kilku latach od ukształtowania się po drugiej wojnie światowej struktury szkolnictwa wyższego w naszym kraju. Był spełnieniem oczekiwań i dążeń kilku pokoleń kręgów intelektualnych oraz całej społeczności Górnego Śląska i Zagłębia. W ciągu pięćdziesięciu lat przeszedł długą drogę od uczelni niewielkiej, kształcącej niespełna 5,5 tysiąca studentów na czterech wydziałach i 12 kierunkach i zatrudniającej niespełna 250 pracowników naukowo-dydaktycznych (w tym tylko 46 samodzielnych, razem z 13 profesorami) do największej uczelni regionu śląsko-zagłębiowskiego, a zarazem jednej z największych uczelni w Polsce i w tej części Europy, kształcącej na kilku poziomach blisko 26 tysięcy osób na 12 wydziałach i 77 kierunkach oraz zatrudniającej ponad 2 tysiące pracowników naukowo-dydaktycznych, w tym ponad 760 pracowników samodzielnych (ponad 230 profesorów tytularnych). Przeszedł drogę od uczelni z „siermiężną” bazą materialną (w pierwszych latach dysponował czterema, raczej nieprzystosowanymi do swoich celów budynkami, w tym dwoma nie swoimi) do uczelni z kampusami w czterech miastach i nowoczesnymi obiektami dostosowanymi do współczesnych wymogów kształcenia oraz badań naukowych. Był Uniwersytet uczelnią noszącą piętno „grzechu pierworodnego”: powstania w uwarunkowaniach pełnego meandrów roku 1968, i przez wiele lat – wbrew odczuciom zdecydowanej większości swej kadry naukowej i studentów, ale ku zadowoleniu władz – czasem pogardliwie czy wręcz złośliwie określanej „czerwonym uniwersytetem”. Obecnie jest uczelnią zakorzenioną w regionie, jego kulturze i tradycji, o znaczącym miejscu w środowisku akademickim kraju i Europy, o osiągnięciach badawczych jej pracowników, które są doceniane w świecie naukowym polskim i zagranicznym, a zarazem ludzi mających szerokie kontakty międzynarodowe.

Celem niniejszej publikacji jest przybliżenie, w zwartej formie, szerokiemu gronu czytelników najważniejszych etapów drogi, jaką przebył Uniwersytet w minionym 50-leciu, albo inaczej – pokazanie Uniwersytetu dzisiaj, a konkretniej: w ostatnim dziesięcioleciu, w perspektywie historycznej. Pomysłodawcy i Autorzy niniejszej pracy świadomie zrezygnowali z omawiania wszystkich kwestii związanych z tematem. Wybrali najważniejsze, ich zdaniem, zagadnienia, obrazujące rozwój i dzień dzisiejszy Uczelni.

Rozwinięcie lub bardziej szczegółowe ujęcie wielu problemów zainteresowani znajdą w publikacjach wydanych z okazji kolejnych jubileuszów Uniwersytetu¹ oraz w innych opracowaniach zamieszczonych w bibliografii, a także na specjalnej stronie internetowej poświęconej 50-leciu Uniwersytetu.

Autorzy dziękują za życzliwość i pomoc w opracowaniu danych, we wprowadzeniu uzupełnień i w doborze fotografii Osobom z Biura Rektora, mgr Beacie Klycie, p.o. Dyrektora Wydawnictwa UŚ, mgr Iwonie Greiner z sekretariatu Kanclerza, mgr Marzenie Olszyczce z Działu Spraw Osobowych i Socjalnych, mgr Aleksandrze Koch, mgr Annie Koźmińskiej i mgr Sylwii Krawczak z Działu Kształcenia, Osobom z Sekcji Prasowej UŚ, Paniom z sekretariatów dziekanów poszczególnych Wydziałów i innych jednostek uniwersyteckich.

Andrzej Noras, Sylwester Fertacz

¹ Polecamy opracowania: *Uniwersytet Śląski*. Oprac. A. LUBASIOWA. Katowice 1973; *10 lat Uniwersytetu Śląskiego 1968–1978*. [Red. J. KANTYKA]. Katowice 1978; „*Wyrósł z dobrego drzewa...*”. *Uniwersytet Śląski 1968–1998. Fakty, dokumenty, relacje*. Red. A. BARCIAK. Katowice 1998; „*Mądrość zbudowała sobie dom...*”. *Uniwersytet Śląski 1968–2008. Dzieje, dokumentacja, źródła*. Red. A. BARCIAK. Katowice 2008.